

לשוננו לעם

עורכים: א' אברונין, מ' אזרחי וי' פרץ

מתוך

כרך א, חוברת ה-ו, תש"ו

האקדמיה ללשון העברית
מוגן בזכויות יוצרים

הוראות מלים וחידושי מלים

מ' אורחי

בורסקי — בורסי

בסיפור "ר' בנימין גארבר" ("הארץ" יום ו', כ"ה בכסלו) כתוב: "ר' בנימין גארבר בורסקי היה וחניכתו על שם מלאכתו". ולהלן: "היה משיב להם בצחוק: אשרי מי שאומנותו בורסקי. הכותב טעה כי נתחלף לו בין בורסי לבורסקי ורבים החזיקו בטעות זו. האמת היא ש"בורסקי" הוא "המקום שמעבדין העורות" (כך בפירוש המשניות להרמב"ם שבת א, ב), אולם "בורסי" הוא האדם המעבד עורות. וכן צ"ל כאן: ר' בנימין בורסי הוה. והאומר פלוני בורסקי הוא כאומר פלוני כרם הוא במקום כורם.

ראיות מן המקורות:

בורסקי: לא יכנס אדם (ערב שבת סמוך למנחה) למרחץ ולא לבורסקי (שבת א, ב). אין עושים בורסקי אלא למזרח העיר. מר' חיקין את הבורסקי מן העיר חמשים אמה (ב"ב ב', ט').

בורסי: מעשה בצידון, בבורסי

אחד שמת והיה לו אח בורסי (כתובות ז:).
 אי אפשר לעולם בלא בסם (ב' פתוחה, ס'
 דגושה וקמוצה — בשם) ובלא בורסי. אשרי
 מי שאומנותו בסם, אוי לו מי שאומנותו
 בורסי (פסחים ס"ה. וגם ב"ב ט"ז:) אַמנם,
 בקידושין פב' מובא אותו מאמר ושם
 כתוב: „בלא בורסקי“... מי שאומנותו
 בורסקי, אבל ברור שטעות היא כמוכח
 מאותו מאמר בפסחים סה. ובב"ג טז: וכבר
 עמד על זה מר אברונין ב„כתובים“.
 אגב באותו סיפור כתוב: „ולא עצי-
 רוהו (את ר' בנימין) גשם וקור בחורף.
 השרב והחם בקיץ אם כי היה זקן בא
 בימים“. לא נמצא במקורות צירוף זה „אם
 כי“ במובן „אף על פי ש...“ וצ"ל: אף
 כי היה זקן. דוגמות: „אף כי אמר אלקים“
 (בראשית ג, א) „אף כי עשו להם עגל
 מסכה“ (נחמיה ט, יח), ובלשון חז"ל: „אף
 על פי ש...“: „אף על פי שאין הבקר יכול
 לעבור בכליו הוא נותן פאה לכל“. (פאה
 ב' ב); „אף על פי שאני אומר כך וחברי
 אומרים כך לא מלאני לבי לעבור על דברי
 חברי“ (שבת קל"ד.).